

Korta fakta om vatten på flaska och miljön

Vatten på flaska är en utmärkt dryck, som passar i de flesta situationer. Det är gott, det är naturligt och det är hälsosamt.

På senare år har dock flaskvatten av en del debattörer utmålats som en miljöbov – och man har lätt kunnat få uppfattningen att vår konsumtion av vatten på flaska har en stor klimatpåverkan. Är det verkligen så? Denna text försöker sätta in vår konsumtion av vatten på flaska i ett lite större sammanhang

Klimatet viktigt

Världens forskare är eniga om att vi måste minska våra utsläpp av växthusgaser för att hejda den ökande växthuseffekten. Klimatproblemet är globalt – det spelar alltså ingen roll *var* på jorden utsläppen sker. Vi måste alla dra vårt strå till stacken och konsumera klimatsmartare för att lyckas. FN:s klimatkonvention har slagit fast att *"halten av växthusgaser ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig."* Med detta menar man en högsta acceptabel temperaturökning på jorden med 2°C. Vad betyder då det för till exempel en svensk?

10 ton CO₂ per svensk och år

En svensk släpper idag ut drygt 10 ton koldioxid (CO₂e) per år. Fram till år 2050 behöver vi minska våra utsläpp till knappt 2 ton globalt per person och år, för att till år 2100 ha minskat dem till nära noll.

Flaskvattnets bidrag – en knapp tretusendel

I Sverige drack vi år 2008 i genomsnitt 24,5 liter vatten på flaska per person. Sveriges Bryggerier har låtit Svenska Miljöinstitutet, IVL, genomföra livscykelanalyser (LCA) av vatten på flaska. Livscykelanalys är en metod för att få en helhetsbild av hur stor den totala miljöpåverkan är under en produkts livscykel från råvaruutvinning, via tillverkningsprocesser och användning till avfallshanteringen, inklusive alla transporter och all energiåtgång i mellanleden.

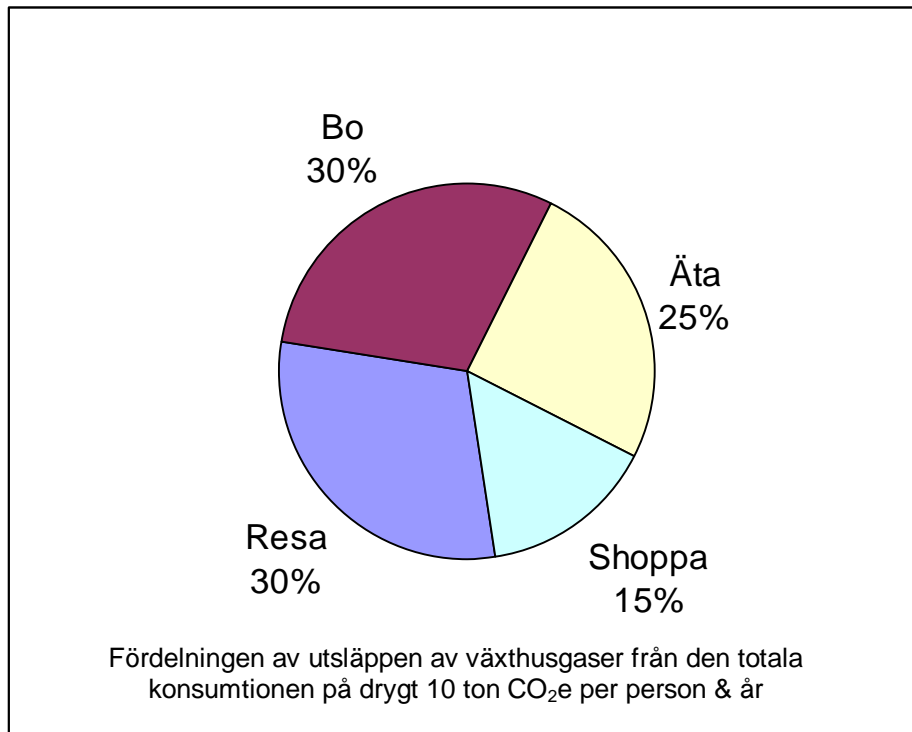
Analyserna visar att utsläppen av växthusgaser ligger på motsvarande mellan 110 och 176 gram koldioxid per liter dryck, beroende på typ av förpackning. Det kan du läsa mer om längre fram.

3,1 kilo CO₂ per svensk och år

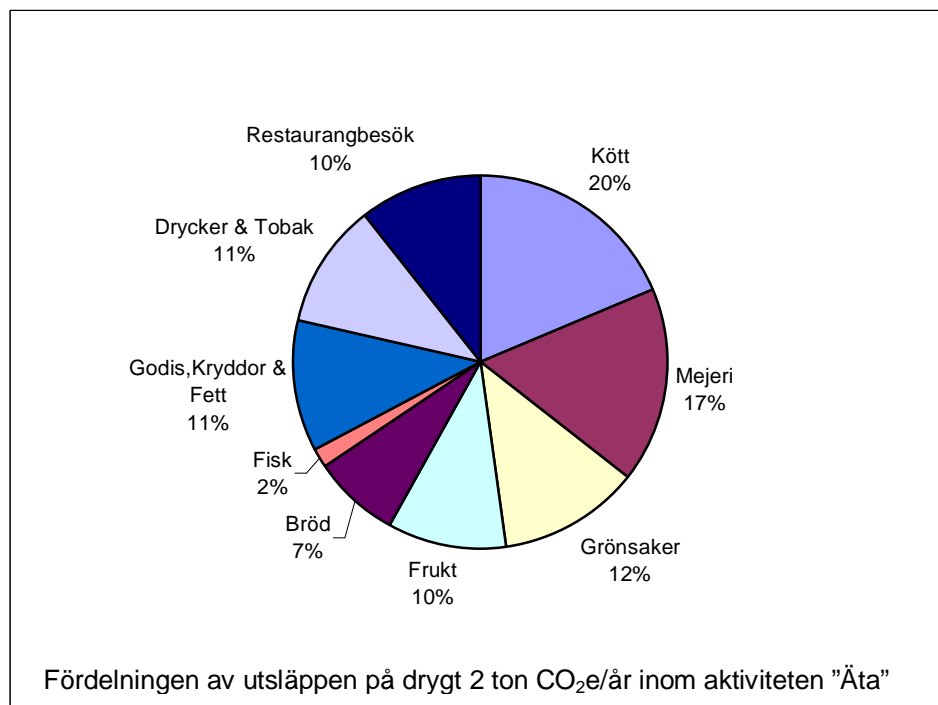
Svenskars konsumtion av vatten på flaska ger alltså ett tillskott av växthusgaser motsvarande 3,1 kilo koldioxid per person och år. Det är inte så mycket jämfört med de 10 ton koldioxid varje svensk släpper ut per år, det är endast en knapp tretusendel!

Var finns flaskvattnet?

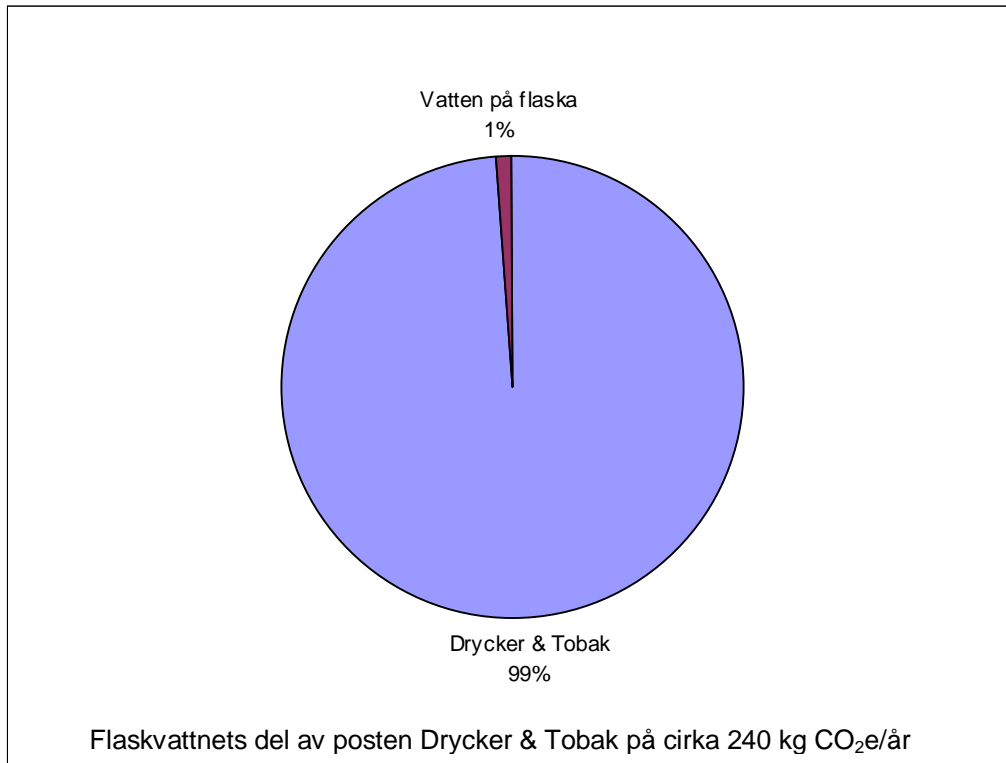
Nedan visar ett diagram hur utsläppen för en genomsnittlig svensk är fördelad mellan olika aktiviteter. Vår konsumtion av vatten på flaska finns inom aktiviteten "Äta".

Tittar vi närmre på fördelningen av utsläpp från vår konsumtion inom aktiviteten "Äta" nedan, hittar vi fortfarande inte något flaskvatten eftersom det endast utgör ungefär 0,15 % av utsläppen – en knapp sexhundrededel av tårtan "Äta".

Det är först när vi gör ett eget cirkeldiagram för enbart posten Drycker & Tobak som tårtbiten för vatten på flaska syns.

Många bäckar små...

Vi som konsumenter kan göra många klimatsmarta val för att bidra med vår del i minskningen av växthusgaser. Och för att lyckas minska från tio ton till bara två behöver vi verkligen göra många förändringar i vårt sätt att konsumera. Många bäckar små... brukar man säga. Men då gäller det att välja just bäckarna och inte stirra sig trött på dropparna.

Mygg och kameler

Sverige har ett bra utgångsläge; vi släpper ut mindre än de flesta andra länder i västvärlden, och svenskar är överlag både kunniga och engagerade i klimatfrågan. De flesta svenskar vill alltså hjälpa till att försöka minska på utsläppen av växthusgaser.

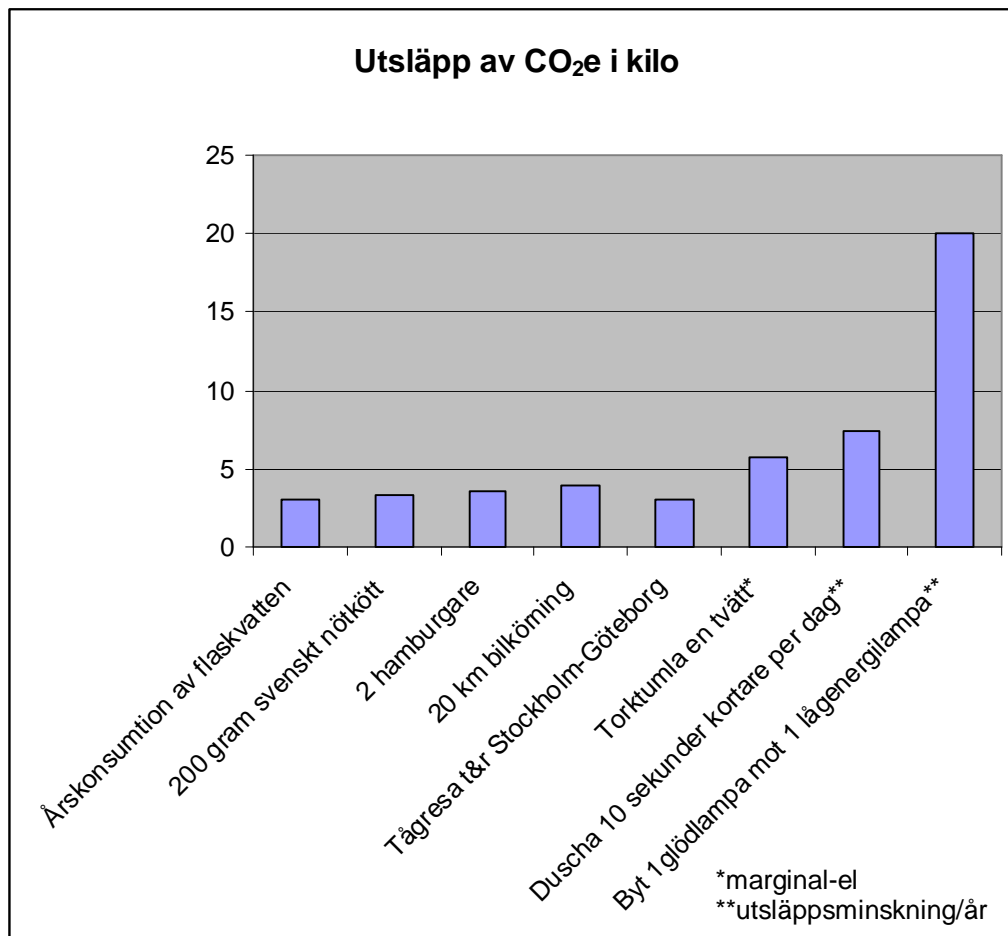
Det går att peka på fem enskilda aktiviteter som tillsammans står för ungefär hälften av de totala utsläppen av växthusgaser i ett konsumtionsperspektiv. Dessa är därför centrala om utsläppen ska kunna minska:

- Hur mycket och vilken bil vi åker (resa)
- Hur vi värmer våra bostäder (bo)
- Hur mycket el som används i bostaden (bo)
- Hur mycket och vilket kött vi äter (äta)
- Hur långt och hur ofta vi flyger (resa)

En normal svensk bil släpper ut 2,5 ton växthusgaser per år, en persons flygresor Sverige-Thailand tur & retur ungefär lika mycket – Vatten på flaska: 3,1 kilo per år.

Vatten - livsmedlet med minst miljöpåverkan

Vilka CO₂-utsläpp ger då vår konsumtion av vatten på flaska i jämförelse.

Att minska på köttet gör stor skillnad: två hamburgare är som hela årskonsumtionen av vatten på flaska.

Vår konsumtion av flaskvatten motsvarar 18 kilometers bilkörning per år – en tur till affären ungefär. Bara att ha rätt lufttryck i däcken minskar utsläppen för en normal svensk bil med uppemot 100 kilo växthusgaser – det är som 30 årskonsumtioner av vatten på flaska.

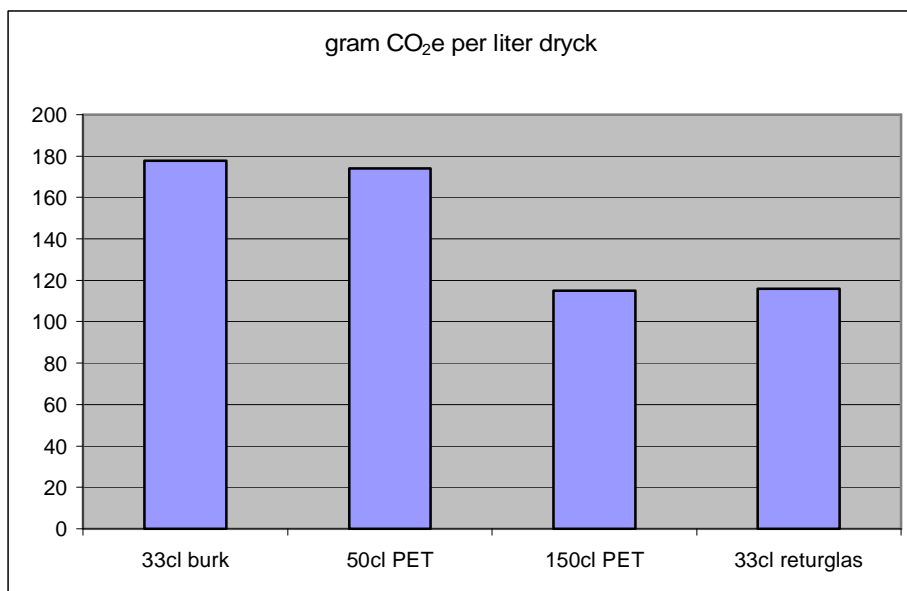
Det är inte konstigt att flaskvatten väger försvinnande lätt i en jämförelse med flyg och bil. Jämför vi istället med att åka tåg, som är ett erkänt klimatsmart sätt att resa, ser vi att en persons tågresa mellan Stockholm - Göteborg tur & retur bidrar med tre kilo växthusgaser. Det är ungefär lika lite som vår konsumtion vatten på flaska under ett helt år.

Byter du ut **en** glödlampa hemma mot en lågenergilampa motsvarar det 6 årskonsumtioner av flaskvatten. Eller varför inte avstå från att torktumla en tvätt om året?

Så visst både kan och bör vi ändra många av våra vanor och inköp för miljöns skull. Men du kan fortsätta dricka vatten på flaska med gott miljösamvete.

Vatten på flaska kan också komma på burk

De livscykelanalyser som IVL utförde åt Sveriges Bryggerier visade att det är själva förpackningen för vattnet som har störst klimatpåverkan. Transporter utgör enbart en mindre del. I diagrammet nedan ser du hur utsläppen per liter dryck fördelar sig på de fyra vanligaste förpackningstyperna för vatten.

Det ger ett genomsnitt, beräknat efter de olika förpackningstypernas andel av volymen, på motsvarande 125,5 gram koldioxid per liter dryck. Det är värt att nämna att en förutsättning för de genomgående låga utsläppstalen är att vi i Sverige har ett mycket väl fungerande pantsystem. Importerat vatten på flaska genererar mångdubbelt högre utsläpp – inte så mycket på grund av de längre transporterna som på att de kommer i engångsförpackningar.

Källor:

Naturvårdsverket 2008 - Konsumtionens klimatpåverkan (Rapport 5903)
IVL Svenska Miljöinstitutet – LCA av Returglas, aluminiumburk & PET
Sveriges Bryggerier